

نکاتی پیرامون چگونگی محاسبه مالیات بر درآمد

دکتر پور کاظمی

.....
عضو شورای عالی نظام پزشکی و دبیر هیات مدیره نظام پزشکی رشت

با این مقدمه و قبل از پرداختن به نحوه محاسبه مالیات بر درآمد داروخانه تاکید می‌کنیم که دانستن بعضی از مواد قانون مالیات‌های مستقیم (ق.م.م) برای همگان لازم است چرا که معتقدم تبعیض پیش آمده بر اثر ناآگاهی و کم‌حوصلگی ما و عدم اجرای دقیق قانون از سوی مجریان مربوطه می‌باشد.

اشخاص حقوقی که به تولید یا خرید یا فروش کالا و یا به انجام خدمات اشتغال دارند و همچنین اشخاص حقیقی که به تولید یا خرید و فروش و

فرا رسیدن ماه تیر ناخودآگاه فکر و دل مشغولی انسان را به سمت تبعیض فاحشی که در مورد حرفه خود جاری است سوق می‌دهد، زیرا علی‌رغم تاکید مسئولان محترم مالیاتی کشور مبنی بر افزایش رضایت‌مندی مردم از طریق رفع تبعیض و ایجاد عدالت مالیاتی به منظور سالم‌سازی اقتصاد کشور شاهدیم که مالیات تعیین شده برای این گروه با این حجم سرمایه‌گذاری و مسؤلیت سنگین و کار طاقت‌فرسا، در مقایسه با درآمد پنهان و آشکار سایر گروه‌ها، فاصله زیادی از عدالت مورد اشاره دارد.

فعالیت‌های کسی وابسته یا فعالیت‌های خدماتی مشغول می‌باشند از جمله مشمولین بند الف و ب و ج ماده ۹۵ ق.م.م. می‌باشند.

مشمولان بند الف: همانند شرکت‌ها و صاحبان کارخانجات تولیدی و بیمارستان‌ها و درمانگاه‌ها و هتل‌داران و ... مکلف به ثبت فعالیت‌های شغلی خود در دفاتر روزنامه و کل بر اساس قانون تجارت هستند.

مشمولان بند ب: شامل کارگاه‌های صنعتی سینماداران، کلیه مطب‌ها و مراکز تشخیص درمانی و ... مکلف به ثبت فعالیت‌های شغلی خود در دفاتر مشاغل (درآمد - هزینه) می‌باشند.

مشمولان بند ج: همانند داروخانه‌ها و سایر مشاغل مشابه مکلفند خلاصه درآمد و هزینه سالیانه خود را به تفکیک هر ماه بر اساس فرمی که سازمان امور مالیاتی مشخص می‌کند، درج و نگهداری و در پایان سال پس از تهیه صورت وضعیت درآمد و هزینه، آن را به همراه اظهارنامه در تیر ماه سال بعد به حوزه مالیاتی تسلیم نمایند.

ماده ۱۹۲ ق.م.م: همکاران داروخانه‌دار مکلفند هر ساله اظهارنامه مالیاتی خود را در تیرماه سال بعد به حوزه مالیاتی مربوطه تسلیم نمایند، در صورت عدم تسلیم مشمول جریمه‌ای معادل ۱۰ درصد مالیات متعلقه خواهند بود که غیرقابل بخشودگی است.

از آنجایی که ثبت درآمد و هزینه داروخانه رعایت اصول و موازین و استانداردهای پذیرفته شده حسابداری را طلب می‌کند و این امر مستلزم به کارگیری فردی واجد شرایط می‌باشد و از طرف دیگر با همه زحمات ممکن است مورد قبول ممیزان

مالیاتی قرار نگیرد و به همین لحاظ داروخانه‌ها و مشاغل مشابه آن از تنظیم فرم مورد نظر خودداری و همواره مالیات بردرآمد شغلی آنان به‌عنوان فردی از قبل محکوم به روش علی‌الراس تشخیص داده می‌شود.

ماده ۹۸ ق.م.م: در موارد تشخیص علی‌الرای اداره امور مالیاتی باید پس از تحقیق و بررسی لازم و کسب اطلاعات مورد نیاز از مراجع مختلف اعم از دولتی یا غیردولتی، ابتدا قرینه یا قراین مذکور در این قانون را که متناسب با وضعیت و موضوع فعالیت مودی می‌باشد انتخاب و دلایل انتخاب نوع قرینه یا قراین و رقم آن‌ها را با توجیه کافی در گزارش رسیدگی قید نماید و سپس با اعمال ضریب یا ضرایب مقرر در قرینه یا قراین انتخابی درآمد مشمول مالیات را تعیین نماید.

ماده ۱۵۲ ق.م.م: قراین مالیاتی عبارت است از عواملی که در هر رشته از مشاغل با توجه به موقعیت شغل برای تشخیص درآمد مشمول مالیات به‌طور علی‌الراس به کار می‌رود که آن عوامل عبارت‌اند از:

۱ - خرید سالیانه

۲ - فروش سالیانه

۳ - درآمد ناویژه

۴ - میزان تولید در کارخانجات و عوامل دیگر که خوشبختانه داروخانه در بین ۶۴۱ ردیف شغلی مشمولین بندهای ب و ج ماده ۹۵ ق.م.م که به عرضه کالا (دارو و لوازم بهداشتی و شیر خشک) اشتغال دارد و به دلیل روشن بودن میزان خرید از ۶ شرکت دولتی و وابسته به دولت از جمله مشاغلی است که برای رسیدن به درآمد آن از طریق

برای داروخانه به دلیل روشن بودن خرید اصلی آن از ۶ شرکت در مقایسه با سایر مشاغل بسیار آسان است و از حاصل ضرب آن در ضریب مالیاتی به درآمد مشمول مالیات دارو خواهیم رسید.

ولی تکیه ممیزان محترم به تنها نشانه یا قرینه به دست آمده برای محاسبه سایر موارد همانا فاصله گرفتن از عدالت مالیاتی مورد نظر می‌باشد.

توجه به این نکته که درآمد با درآمد مشمول مالیات فرق دارد از اهمیت ویژه‌ای برخوردار است و آن چه که در قسمت بالای برگ تشخیص مالیات درج می‌شود درآمد سالیانه داروخانه نیست بلکه درآمد مشمول مالیات است که از چهار ردیف زیر به دست می‌آید:

۱ - درآمد حاصل از فروش یا عرضه دارو با ضریب ۶

۲ - درآمد حاصل از حق فنی و پذیرش نسخه با مأخذ ۲۵ درصد

۳ - درآمد حاصل از فروش کالای بهداشتی با ضریب ۱۵

۴ - درآمد حاصل از فروش آرایشی با ضریب ۲۲

قطعاً استحضار دارید که از سال ۷۲ لغایت ۸۳ به مدت ۱۳ سال ضریب دارو ۵ و ضریب کالاهای بهداشتی ۱۲ و کالاهای آرایشی ۲۰ بوده و همواره روش محاسبه درآمد از حق فنی از فرمول زیر «۲۵ درصد × ۲/۵ درصد × مبلغ فروش دارو» محاسبه می‌شده است ولی از سال گذشته این فرمول نیز به منظور افزایش مالیات به صورتی درآمدی که حاصل آن سه برابر از روش قبلی بیش‌تر شده است. ضرایب دارو و کالای بهداشتی و آرایشی علی‌رغم

علی‌الراس به تحقیق و ممارست زیادی نیاز ندارد. زیرا با استفاده از فرمول پذیرفته شده زیر:

$$\text{عدد ضریب فروش} = \frac{100 \times \text{مبلغ کل خرید}}{100 - \text{مبلغ فروش}}$$

به صورت نشانه‌ای به دست می‌آید که حاصل ضرب این مبلغ فروش در ضریب مربوطه دارو که برای سال ۸۴ عدد ۶ در نظر گرفته شده است درآمد مشمول مالیات از فروش دارو را معین می‌کند.

ممیز محترم مالیاتی با این نشانه و به دست آوردن میزان فروشی که در داروخانه‌ها به بیمه‌های سه‌گانه دارند می‌تواند بر اساس تکلیف تعیین شده در تبصره ۲ ماده ۹۷ ق.م.م درآمد واقعی مودی را برای واقعی‌تر شدن مالیات از ادارات مربوطه به کمک مودی طلب نماید.

ماده ۱۵۳ ق.م.م: ضرایب مالیاتی عبارت است از ارقام مشخصه‌ای که حاصل ضرب آن‌ها در قرینه مالیاتی در موارد تشخیص علی‌الراس، درآمد مشمول مالیات را به دست می‌دهد.

برای هر شغل با توجه به جمیع جهات و برحسب نوع فعالیت و عنایت به جریان معاملات و اوضاع و احوال اقتصادی، در کمیسیون مرکب از نمایندگان وزارت امور اقتصادی و دارایی - بانک مرکزی - نماینده اصناف در مورد صنوف و نماینده نظام پزشکی در مورد مشاغل وابسته و نماینده اطاق بازرگانی و صنایع معادن در مورد سایر مشاغل ضریبی تعیین می‌شود. که میزان واقعی فروش یا درآمد به دست آمده باید در ضریب مربوطه به آن شغل ضرب شود تا «درآمد مشمول مالیات» به دست آید. همان طوری که اشاره شد انتخاب قرینه

دارو چنانچه رقم خرید در نظر گرفته شده با واقعیت همخوانی نداشته باشد و یا روش محاسبه تعرفه و بالاخره درصد در نظر گرفته شده برای آرایشی و بهداشتی که معمولاً دست بالا گرفته می‌شود، با مدارک مستند به رایزنی پردازد. چنانچه خواسته برآورده نشد می‌تواند تقاضای ارجاع پرونده در کمیسیون را داشته باشد تا با حضور نماینده انجمن موضوع حل و فصل گردد.

■ «رسیدگی به گزارش مالیاتی عملکرد سال ۸۴ یک داروخانه و راه اعتراض آن»

■ مبلغ خرید دارو

$779580800 = 85\% \times 917153883$ درصد ۸۵ خرید از ۶ شرکت پخش دارو

■ مبلغ فروش دارو از ۶ شرکت

$$\frac{779580800 \times 100}{100 - 6} = 829341277$$

■ فروش کل دارو از ۶ شرکت و شرکت‌های متفرقه

$$829341277 + 0.00/0.00/30 = 859341277$$

۱ - درآمد حاصل از فروش دارو

$$859341277 \times 6\% = 51560477$$

■ تعداد نسخه با میانگین ۳۰/۰۰۰ ریالی

$$859341277 \div 0.00/30 = 28645$$

تلاش‌های به عمل آمده به ترتیب به عدد ۶ و ۱۵ و ۲۲ ارتقا داده شده است.

در مورد افزایش ضریب دارو همین بس که با ورود داروهای خارجی در چرخه درمان در سال‌های اخیر که از میانگین سود ۸/۵ درصد برخوردار است و همچنین کاهش تدریجی سود دارو از سال ۷۲ به بعد نمی‌توان هیچ گونه دلیل عقلی و منطقی برای آن پیدا نمود!!

مثال عددی و عینی از گزارش رسیدگی به عملکرد سال ۸۴ یک داروخانه، موارد گفته شده را ملموس‌تر خواهد نمود. اما قبل از پرداختن به مثال به چند ماده قانونی مورد استفاده اشاره می‌کنیم.

ماده ۲۳۷ ق.م.م: برگ تشخیص مالیات باید بر اساس ماخذ صحیح و متکی به دلایل و اطلاعات کافی و به نحوی تنظیم شود که کلیه فعالیت‌های مربوطه و درآمدهای حاصل از آن به‌طور صریح در آن قید و برای مودی روشن باشد. امضاکنندگان برگ تشخیص مسؤول مندرجات برگ تشخیص و نظریه خود از هر جهت خواهند بود و در صورت درخواست مودی از نحوه تشخیص مالیات مکلفند جزئیات گزارشی را که مبنای صدور برگ تشخیص قرار گرفته است به مودی اعلام نمایند و هر گونه توضیحی را در این خصوص بخواهند به او بدهند. (بهتر است برای مطالعه بیش‌تر یک نسخه از کپی گزارشی که منجر به صدور برگ تشخیص شده از ممیز مربوطه بخواهید)

ماده ۲۳۸ ق.م.م: این ماده به مودی اختیار می‌دهد تا چنانچه در هر یک از ۴ مورد، اعتراضی بود در مدت یک ماه یا با به دست آوردن مستندات و ارایه آن به ممیز کل به مذاکره پردازد. مثلاً در مورد

■ کل درآمد مشمول مالیات
 $128417988 = 51560477 + 21483750 +$
 $16688693 + 38685068$

■ درآمد مشمول مالیات پس از کسر بخشودگی
 سال ۸۴
 $105617988 = 128417988 - 22800000$
 (تا $30/000/000$ ریال $15 \times$ درصد مازاد تا سقف
 $100/000/000$ ریال 20 درصد)
 $4/500/000 = 15$ درصد $30/000/000$
 $15123598 = 75617988 \times 20$ درصد

■ مبلغ مالیات متعلقه 19623598 ریال می‌شود که با مراجعه به ممیز کل و تخفیف قابل شده مبلغ درآمد از 128417988 ریال به 102734390 ریال کاهش یافت و مالیات متعلقه به مبلغ زیر:

$79934390 = 102734390 - 22800000$
 $45/000/000 = 30/000/000 \times 15$ درصد
 $9986878 = 79934390 \times 20$ درصد

14486878 ریال تعیین گردید. در این محاسبه چندین ایراد اساسی وارد است زیرا اولاً ماده ۲۳۷ ق.م.م و تبصره ۲ ماده ۹۷ ق.م.م لحاظ نگردیده و به همان دلایل ذکر شده بالا ظاهر پرطمطراق داروخانه ممیز محترم را به بی‌راهه کشانده است. درست است که داروخانه‌ها به دلایل اشاره شده دفتر یا صورت هزینه و درآمد تهیه نمی‌کنند. اما در نظر گرفتن درآمد داروخانه از سوی فروش فرضی که فرسنگ‌ها فاصله با واقعیت دارد و

■ کل تعرفه دریافتی از نسخه با میانگین 3000
 $(2500 + 3500 \div 2)$
 $28645 \times 3000 = 85935000$

۲ - درآمد حاصل از دریافت تعرفه
 $85935000 = 21483750 \times 25$ درصد

■ مبلغ خرید بهداشتی از ۶ شرکت
 917153883×10 درصد = 91715388

■ مبلغ فروش بهداشتی از ۶ شرکت

$\frac{100 \times 91715388}{100 - 15} = 107900456$

■ کل فروش بهداشتی با احتساب فروش آزاد

$107900456 + 150/000/000 = 257900456$

۳ - درآمد حاصل از فروش بهداشتی
 257900456×15 درصد = 38685068

■ مبلغ خرید آرایشی از ۶ شرکت
 917153883×5 درصد = 45857694

■ کل فروش آرایشی از ۶ شرکت و متفرقه
 $45857694 + 30/000/000 = 75857694$

۴ - درآمد حاصل از فروش آرایشی
 75857694×22 درصد = 16688693

استوار کردن همه محاسبات بر اساس این عدد فرضی ما را از عدالت مالیاتی که خواسته مسؤلان محترم مالیاتی است دور می‌کند. با استفسار کتبی از بیمه‌های سه‌گانه که اصلی‌ترین مشتری نسیه‌خر داروست میزان دریافتی سال ۸۴ این داروخانه از بیمه‌های سه‌گانه مبلغ ۳۲۸۹۴۵۹۰ ریال بوده که در محاسبات این رقم ۸۵۹۳۴۱۲۷۷ ریال در نظر گرفته شده است ضمناً با ریز شدن در فاکتورهای ۶ گانه شرکتی سال معلوم گردید که این داروخانه حتی یک بار هم خرید آرایشی از شرکت‌های مزبور ندارد و کل خرید وسایل بهداشتی از ۶ شرکت مزبور کم‌تر از ۲۰/۰۰۰/۰۰۰ ریال می‌باشد. در حالی که در محاسبه انجام شده مجموعاً مبلغ ۲۵۷۹۰۰۴۵۶ ریال بهداشتی و ۷۵۸۵۷۶۹۴ ریال آرایشی منظور شده است و حال آن که در سال‌های قبل از ۸۱ مبلغ آرایشی و بهداشتی عموماً ۱۰ تا ۱۵ درصد از کل خرید دارویی داروخانه را تشکیل و مورد محاسبه قرار می‌گرفت، حال چه اتفاقی در این سال‌ها پیش آمده که به یکباره روال بیست سال گذشته را کنار گذاشتیم و درصد فروش آرایشی بهداشتی را از مجموع حداکثر ۱۵ - ۱۰ درصد افزایش داده‌ایم آیا تعداد بهداشتی‌ها و سوپرها کم‌تر شده است؟ و یا این که فروش آرایشی و بهداشتی منحصرأ به داروخانه‌ها اختصاص پیدا نموده است؟ در حالی که می‌دانیم هیچ کدام صحت ندارد و این کار صرفاً با ۱۲ برابر شدن میزان بخشودگی برای جلوگیری از افت منحنی وصول صورت گرفته است. در مورد محاسبه حق فنی، حتی اگر به مبلغ دریافتی از بیمه‌های سه‌گانه یعنی ۳۲۸۹۴۵۹۰ ریال مبلغ ۱۰ درصد به‌عنوان مراجعه آزاد اضافه کنیم جمع

مبلغ دارو به شرح زیر خواهد بود.
 $32894590 + 32894590 = 361840490$
 و چنان‌چه به میانگین ریالی هر نسخه تقسیم گردد با احتساب میانگین تعرفه درآمد مربوط به آن
 $3000 = 36183000 \times \text{درصد } 25 = 9045750$
 $361840490 \div 30000 = 1206 \times$
 عدد ۹۰۴۵۷۵۰ ریال خواهد شد و ملاحظه می‌فرمایید که مبلغ ۱۲۴۳۸۰۰۰ ریال کم‌تر از روش قبلی است و چنان‌چه مبلغ واقعی فروش سالیانه دارو را در محاسبه فوق بگنجانیم همان رقم ۱۰ درصدی از کل خرید دارو، به خرید بهداشتی، و مبلغ ۳۰/۰۰۰/۰۰۰ ریال فروش آرایشی از شرکت‌های متفرقه را منظور نماییم درآمد حاصل از چهار ردیف مورد نظر:
 $53541247 = 9045750 + 6600000 + 21710429 + 16185068$
 ریال در خواهد آمد که پس از کسر بخشودگی سال (۲۲۸۰۰۰۰۰۰ ریال) مبلغ ۳۰۷۴۱۲۴۷ ریال درآمد مشمول مالیات، و مالیات متعلقه به آن ۴۶۴۸۲۴۹ ریال تعیین می‌گردد.

■ نتیجه‌گیری

آن‌چه که مسلم است روش محاسباتی و چگونگی تعیین ضریب برای مشاغل مختلف در کشور عزیز ما تقلیدی است از روش کشورهای پیشرفته که با کارشناسی صورت گرفته است. با نگاهی به ضریب دارویی داروخانه از بدو پیدایش قانون مالیات‌های مستقیم این عدد بنا به محاسبات کشورهای پیشرفته همواره عدد ۵ بوده است. فقط یک سال آن

هم در سال ۷۱ - ۷۰ که قیمت دارو برای جلوگیری از ورشکستگی صنعت به میزان سه برابر افزایش پیدا نمود این عدد با تصور نادرست مسؤولان تصمیم گیر به عدد ۶ ارتقا داده شده بود. در سال بعد با مراجعه به مسؤولان کشوری با این استدلال که سه برابر شدن قیمت، حجم سرمایه گذاری سه برابری را طلب می کند مجدداً عدد ضریب به همان عدد ۵ برگشت داده شد. این ضریب از سال ۷۲ لغایت ۸۳ هم چنان ثابت ماند با وجودی که هر چند سال درصد سود به سمت کاهش پیش می رفت. ضریب ۵ به این معنی که فقط ۵ درصد سود حاصل از عرضه دارو در محاسبات مالیاتی منظور می شود و بقیه آن به حساب هزینه ها و کسورات و تاریخ گذشته ها و تاخیر در دریافت مطالبات و ... مرارت های دیگر و سود حاصل از فعالیت در نظر گرفته می شود. به همین دلیل است که در مقایسه با ضریب بهداشتی و آرایشی، ارزش کار داروخانه و مرارت های آن از چشم و نظر تنظیم کنندگان آن دور نماند. من به سال های خیلی دور کاری ندارم ولی عدد ۵ پادار شده در سال ۷۲ در شرایطی بود که دارو از میانگین برد ۲۴ - ۲۳ درصد برخوردار بود و می دانیم از سال مذکور به بعد هر ساله به عنوانی از سود دارو کاسته شد و علاوه بر آن در چهار ساله اخیر با ورود داروی خارجی در چرخه درمان که از میانگین سود ۸/۵ درصد برخوردار است چه استدلالی موجب شده است که مسؤولان محترم ضریب را از ۵ به ۶ ارتقا دهند!!

■ چه باید کرد

به نظر می رسد انجمن حرفه ای داروسازان به

ویژه شورای عالی داروخانه داران می یابد:
اولاً: با شناخت کامل روش ها، با تصمیم گیران تعیین ضریب مالیاتی جلسات مکرری داشته باشد و آن را به عدد واقعی خود به رساند.

ثانیاً: با مراجعه به شرکت های مرکزی پخش دارو درخواست و تاکید نمایند تا در برنامه ریزی سیستم رایانه خود به گونه ای رفتار کنند که فاکتور داروهای خارجی و شیرخشک و غذای کودک که از سود یک رقمی برخوردارند به صورت جداگانه صادر گردد تا در محاسبات مالیاتی به توان از ضریب ۶ فعلی جدا نمود. زیرا هم اکنون در میزان خرید اعلام شده توسط شرکت های پخش دارو، علاوه بر داروهای ایرانی با میانگین سود ۱۶/۸ درصد داروهای خارجی و شیرخشک و غذاهای کودک با سود یک رقمی وجود دارد.

ثالثاً: منظور نمودن تعرفه برای بقیه داروها که هنوز به فروش نرفته و یا به نسخه تکراری و مراجعین مصرف کننده دایمی بدون دریافت تعرفه داده شده است به دور از عدالت مورد نظر است.

رابعاً: برای نسخه گران قیمت که حداکثر یک تعرفه دریافت می شود و یا نسخه های تک قلمی که اساساً نمی توان تعرفه ای دریافت نمود. راه حلی پیدا نمود به عنوان مثال شما می توانید برای داروهای چون سانسول، فروگلوبین و ... که در هر کوی برزنی ریخته است چه با نسخه و یا بدون نسخه تعرفه یا فرانشیزی دریافت کنید؟ البته همواره پرداخت مالیات واقعی و عادلانه و دور از تبعیض را از وظایف اصلی هر ایرانی برای آبادانی کشور می دانم ولی در مقام مقایسه هر چند مقایسه ای است مع الافارق، بد نیست که بدانیم مشاغل

زیر از ضرایب ۵ یا ۶ برخوردارند:
زرگری و طلافروشی - فروشگاه لوازم خانگی -
حبوبات فروشی - نانویی - کتاب فروشی - قصابی
- عرضه کننده سیگار چای و ...
آیا اصلاً گردش کار داروخانه با مشاغل بالا
قابل مقایسه است، در مشاغل بالا متصدیان آنها
می‌توانند به جای خود هر کسی را بگمارند، آیا
این امر در داروخانه میسر است؟ در مشاغل بالا
جنسی به جای جنس دیگر داده شود اتفاقی رخ
نمی‌دهد، ولی مجسم کنید که در این نسخه‌های
خوش خط بعضی از همکاران طبیب به جای ۳۰ عدد
قرص دیژستینو ۳۰ عدد قرص دیگوکسین بدهید
آیا مجازات‌تان اعدام نیست؟ در کدام حرفه بدون
درخواست مشتری فاکتور ارایه می‌شود؟ هر نسخه
پیچیده شده فاکتوری است که به مراجعه کننده
ارایه می‌گردد و بالاخره شما جوانان برای تاسیس
داروخانه با چه مرارت‌هایی روبرو هستید. آیا در
مشاغل دیگر چنین امری وجود دارد؟ و نهایتاً اجبار
به تحویل کالای خود (دارو) به بیمه‌های سه‌گانه با

همه آن کسورات و تأخیر پرداخت‌ها که هر ماهه
به استناد ماده ۱۹۰ ق.م.م. امور مالیاتی ۲/۵ درصد
از بهره آن کاسته می‌گردد و ...
آیا با روش جاری می‌توان به اهداف بند ۱۲ از
اصل سوم قانون اساسی که پی‌ریزی اقتصادی
صحیح و عادلانه را بر طبق ضوابط اسلامی مورد
تاکید قرار می‌دهد برسیم؟ انشالله به امید آن روز

■ بخشودگی‌ها

ماده ۱۳۷ ق.م.م: هزینه‌های درمانی پرداختی
بابت معالجه خود یا همسر و اولاد و پدر و مادر و
برادر و خواهر تحت تکفل و هم‌چنین حق بیمه
پرداختی بابت بیمه عمر از درآمد مشمول مالیات
مودی کسر می‌گردد.

ماده ۱۶۵: خسارت وارده به مودی در حوادث
غیرمتقربه با نظر مساعد امور مالیاتی از درآمد
مشمول مالیات همان سال و سال‌های بعد کسر
می‌شود.

